

Paskirtajai Ministrei Pirmininkei Ingai Ruginienei

Kopija
LR Prezidentui Gitanui Nausėdai

DĖL VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS NUOSTATŲ MIŠKAMS

Gerbiama paskirtoji Ministre Pirmininke,

Kreipiamės į Jus pakartotinai, kviesdami susitikti atviram dialogui dėl XX Vyriausybės programoje numatytų miškų politikos kryptių. Nepaisant anksčiau teiktų pasiūlymų ir visuomenės palaikymo, programoje įtvirtinta vizija kelia rimtų abejonių dėl jos suderinamumo su konstitucine valstybinių miškų paskirtimi, nacionaliniu susitarimu, tarptautiniais įsipareigojimais ir visuomenės lūkesčiais.

Prašome:

- peržiūrėti XX vyriausybės programos nuostatas dėl miškų ir užtikrinti kad nebūtų įgyvendinti kontraversiški ir vienpusiški tik ūkinį interesą atitinkantys tikslai, tokie kaip valstybinių miškų perdavimas Žemės ūkio ministerijai;
- įgyvendinant programą išlaikyti didesnės miškų apsaugos kryptį, užtikrinant gamtos, socialinių ir ekonominių poreikių darną, reikšmingą išplyninančių kirtimų mažėjimą ir prioritetą gamtai artimai miškininkystei;
- į sprendimų priėmimą įtraukti visas Nacionaliniame miškų susitarime dalyvavusias interesų grupes.

Net 77 % Lietuvos gyventojų nurodo, kad miškų kirtimai yra problema Lietuvoje, didžioji dauguma nori didinti gamtai ir rekreacijai skirtų miškų plotus¹. Tačiau XX Vyriausybės programoje atsisakoma didesnės miškų apsaugos ambicijos ir numatoma tęsti ydingą miškų politiką.

Atsistatydinusios XIX Vyriausybės programoje buvo nubrėžta aiški kryptis didesnės miškų apsaugos link, palaipsniui mažinant išplyninančių kirtimų. Šiai Vyriausybės programai palaikymą išreiškė beveik 20 000 piliečių ir organizacijų šių metų balandį ragindami tesėti duotus pažadus².

¹ <https://www.akoalicija.lt/veikla/2025-06-17-apklausa-del-misku>

² https://www.giriuspiecius.lt/raginimas_2025_04/

XX Vyriausybės programoje su miškais susijusios nuostatos perrašytos iš esmės. Naujoje programoje įtvirtinta vienpusiška miško ir medienos pramonės brėžiama vizija Lietuvos miškams. Joje pabrėžiamas miškų produktyvumo didinimas ir medienos tiekimas. Kartu neigiama biologinės įvairovės nykimo krizė, atmetamos gamtos mokslų žinios, išmetamas nacionalinis miškų susitarimas, prieštaraujama ilgalaikiai vizijai “Lietuva 2050”.

Ypač nerimą kelia šios naujos nuostatos, kurios įtvirtina išplyninančios miškininkystės dominavimą Lietuvos miškuose ir gilins visuomenės nepasitenkinimą:

- **Numatyta valstybinių miškų valdymą paskirti Žemės ūkio ministerijai.**

Toks 639 punkte įrašytas ketinimas niekada nebuvo viešai diskutuotas. Žemės ūkio ministerija savo veikla rodo, kad atstovauja siaurą ūkinį interesą, dažnai pasisako prieš gamtos apsaugą, prioritetą teikia ūkinio intereso atstovų pozicijoms. Toks perskyrimas turėtų lemiama reikšmę valstybiniam miškams, dar labiau sustiprintų ūkinį intensyvios medienos ruošos prioritetą paminant kitus visuomenės ir gamtos poreikius. Tai yra priešinga konstitucinei valstybinių miškų kaip išskirtinio valstybės turto paskirčiai.

- **Nebeplanuojama atsisakyti plynų kirtimų jautriose teritorijose – numatomi tik pilotiniai gamtai artimos miškininkystės bandymai.**

Punkte 631 tikslą bent pusėje Lietuvos miškų per 20 metų pereiti prie gamtai artimos miškininkystės keičia tikslas pradėti tokios miškininkystės bandomuosius tyrimus. Tai reiškia, kad atsisakoma aiškios krypties mažinti plynų kirtimų, apsiribojant bandomaisiais tyrimais. Punkte 633 nebežadama griežtai riboti plynų kirtimų saugomose teritorijose bei priemiestiniuose miškuose. Tam tikri kirtimų ribojimai jau ir dabar yra, bet jie yra nepakankami ir neapsaugo nuo išplyninimo didelės dalies gamtai ir rekreacijai svarbių miškų.

- **Atsisakyta nuostatos persvarstyti dabartinį ydingą miškų grupių pasiskirstymą – nebežadama didinti ekologinių, rekreacinių ir apsauginių miškų dalies.**

Pagal galiojančius teisės aktus net 85 proc. Lietuvos miškų yra leidžiama intensyvi išplyninanti miškininkystė. Tokia miškininkystė leidžiama net 60 proc. saugomų teritorijų miškų. Neperžiūrėjus miškų grupių, daugumoje šių teritorijų techninę brandą pasiekę miškai bus iškirsti plynai, sunaikinant vertingas ekosistemas.

- **Žadama „optimizuoti“ saugomas teritorijas, inventorizuojant ir stiprinant tik jau esamų konkrečių vertybių apsaugą, paliekant didelius saugomų teritorijų plotus be realios apsaugos, kur bus tęsiami intensyvūs kirtimai.**

Tokia optimizacija ir inventorizacija žadama 642 punkte, o taip pat įtvirtinama 619 ir 684 punktuose. Tai reiškia, kad apsaugoti bus tik atskiri objektai ir ploteliai, o ne vientisos ekosistemas. Už apsaugotų plotelių esantys brandūs miškai ir toliau bus leidžiami iškirsti ekosistemas ir kraštovaizdį niokojančiais išplyninančiais kirtimais.

Toks požiūris į saugomas teritorijas prieštarauja gamtos mokslo žinioms ir tarptautiniams įsipareigojimams dėl biologinės įvairovės išsaugojimo. Kyla rimta rizika, kad prieš Lietuvą pradėta Europos Komisijos pažeidimų procedūra dėl nepakankamo Natura 2000 tinklo virs bauda, kurią turės apmokėti visi piliečiai.

- **Nacionalinis miškų susitarimas pamirštas ir bus kuriama miškų ūkio strategija, orientuota į bioekonomikos, t.y. medienos tiekimo, poreikius.**

Buvęs pažadas paruošti visapusę miškų strategiją pakeistas pažadu ruošti miškų ūkio strategiją, su pagrindiniu akcentu į bioekonomikos poreikius. Nebelieka įsipareigojimo strategijoje įgyvendinti pasiektą Nacionalinį miškų susitarimą, kurį Aplinkos ministerijos kvietimu daugiau nei metus rengė beveik 400 dalyvių, atstovavusių skirtingus interesus.

Tikimės, kad šis Seimas ir Vyriausybė ras valios formuoti subalansuotą miškų politiką, kur vienodai svarbūs visų piliečių, visų miško gyventojų ir visų ekonomikos dalyvių poreikiai ir interesai.

Kreipimąsi parengė „Girių spiečiaus“ iniciatyvinė grupė.

Dr. Jurgita Rotomskienė, Vokės bendruomenės atstovė
Dr. Mindaugas Lapelė, Sengirės fondo valdybos narys
Dr. Ričardas Skorupskas, Lietuvos geografo draugijos atstovas
Lina Paškevičiūtė, Aplinkosaugos koalicijos pirmininkė
Mindaugas Potapovas, Lietuvos fitoterapijos sąjungos atstovas
Monika Peldavičiūtė, „Gyvo žalio“ vadovė

Duomenys kontaktams:

Aplinkosaugos koalicijos pirmininkė Lina Paškevičiūtė | +370-610-30909, lina@akoalicija.lt
Girių spiečiaus el. pašto dėžutė naujienos@giriuspiecius.lt



Girių spiečius

„Girių spiečius“ – tai organizacijų ir žmonių sambūris, siekiantis gamtinių, socialinių ir ūkiniu požiūriais subalansuotos miškų politikos. Susikūrė 2019 metais, o po Nacionalinio miškų susitarimo į vieną viziją apjungė miškų apsaugos interesą išreiškusių grupių vizijas. **Su „Girių spiečiaus“ pamatiniais priesakais Lietuvos miškų naudojimui ir apsaugai susipažinkite www.giriuspiecius.lt.**